

Posudek

diplomové práce **Daniela Pražáka** na téma

„Závěť a jiné formy pořízení pro případ smrti dle stávající a navrhované právní úpravy“

Předložená diplomová práce obsahuje 79 výkladových stran včetně úvodu a závěru. Základem struktury této diplomové práce je její rozdělení na výklad současné platné právní úpravy, který je podán na 51 stránkách, v další části práce se autor zabývá výkladem zkoumané právní úpravy v novém občanském zákoníku, který nabude účinnosti dnem 1. ledna 2014. Tato druhá část diplomové práce je méně rozsáhlá, obsahuje 25 stran. Na první pohled by se zdálo, že je tu určitý nepoměr mezi rozborem současné platné právní úpravy a úpravy nové, přesto, že nová úprava umožňuje zůstaviteli použít pro pořízení o svém majetku pro případ smrti i další právní formy kromě závěti. K současné právní úpravě je potřeba dodat, že platila několik desítek let, i když byla v podstatě jednoduchá, existovala zde jednak literatura, dále pak judikatura, z nichž je možno vycházet. Autor diplomové práce měl tudíž, pokud jde o výklad platného práva, větší možnosti, pokud jde o zdroje, z nichž vycházel. Na druhé straně nový občanský zákoník rozšířil možnosti uplatnění občanskoprávní zásady autonomie vůle i v oblasti dědického práva. Autor diplomové práce sám na několika místech použil slovo „staronová“ úprava, když vysvětloval, jak některé instituty, které byly známy v dědickém právu upraveném v Obecném občanském zákoníku (případně měly kořeny až v právu římském), v novém občanském zákoníku ožily. Možno říci, že jejich právní podstatu můžeme dokonce zkoumat i za použití literatury publikované v minulém století, stejně tak jako případně některých judikátů. Proto tento určitý nepoměr, pokud jde o rozsah výkladu současné a nové právní úpravy nepovažuji za takový, který bych autorovi zásadně vytýkala jako pochybení. Spíše bych předpokládala, že diplomant mohl situace určitého „zlomu“ právní úpravy v dědickém právu ještě více využít, pokud jde o teoretickou stránku věci. Mám na mysli právě již zmíněnou zásadu autonomie vůle v dědickém právu a jejího uplatnění při nakládání s majetkem pro případ smrti. Podle mého názoru je zákonodárce vždy ovlivněn konkrétními společenskými poměry při tvorbě právních instrumentů, zejména pokud ovlivňují základní vztahy, jimiž jsou vzájemně lidé tak či onak vázáni. Vždy tu hrály větší či menší roli vztahy rodinné. Většina lidí žije v určitých konkrétních rodinných vztazích, v nichž majetkové vztahy, ať již vzájemné nebo individuální hrají významnou roli v civilizované společnosti 21. století. Tyto majetkové vztahy doznávají, ať již jde o právo vlastnické či závazkové, v rodině, stále více na významu. Zejména vystupuje do popředí právní úprava vyjadřující svobodu vůle jednotlivce, např. různá zákonná společenství majetková předpokládaná právní normou nejsou povinná (pouze omezeně) pokud např. manželé projeví svoji vůli a uzavřou dohodu o svém majetku. Obvykle jen dětem, jimž zákon poskytuje zvláštní ochranu, se přiznává participace na majetku jejich rodičů a to i pro případ smrti jednoho z nich (neopomenutelní dědicové). O této otázce mohl případně diplomant hlouběji uvažovat, pokud jde o porovnání dosavadní a nové právní úpravy, tj. zkrácení povinného dílu (nová úprava). Co k tomu zákonodárce vedlo? K této problematice by se mohl diplomant vyslovit při ústní obhajobě.

Výklad podaný v kapitolách 2 a 3, tj. výklad platné právní úpravy je podrobný, vychází ze základní literatury i řady judikátů, které diplomant uvádí, zejména pak dědění ze

závěti je přehledné a podrobné, na některých místech diplomant uvádí i svůj oponentní názor ke konkrétnímu judikátu (viz str. 29). Největší pozornost věnuje diplomant závěti a to jak jen formálním tak i obsahovým náležitostem, textu nelze vytknout žádný nedostatek. Naopak pozitivně hodnotím pečlivost, kterou diplomant svému výkladu věnoval.

Pokud jde o výklad nové již platné právní úpravy, snaží se autor taktéž vyčerpat všechny otázky. Samozřejmě je ovlivněn důvodovou zprávou event. jinými publikovanými názory autorů nového občanského zákoníku. Na stránce 75 mám připomínku k odstavci třetímu, první větě – není zcela srozumitelná.

K práci je připojen seznam použité literatury monografické i časopisecké, zejména pak rozsáhlý seznam judikatury, která je v textu citována a uvedena na jednotlivých stránkách v poznámkách, celkem 103 poznámek a citací.

Předložená diplomová práce zvolené téma plně vyčerpává, je napsána samostatně se znalostí literatury a judikatury a požadavkům kladeným na práci diplomovou plně odpovídá. Proto tuto práci doporučuji k ústní obhajobě. Diplomant necht' si připraví své vyjádření k tomuto posudku.

Dále necht' si autor připraví odpověď na otázku „započtení na zákonný podíl“.

Předběžné hodnocení: velmi dobře

V Praze dne 22. dubna 2012

Doc. JUDr. Senta Radvanová, CSc.
konzultant diplomové práce